

Material prezentat de

Academia Română, Filiala Iași

Institutul de Filologie Română „A. Philippide”

ca partener Iași Science Festival

C.S. II, dr. Florin-Teodor Olariu

geografia
graiurilor
românești

Cum se (mai) vorbește pe la sate

Florin-Teodor Olariu

geografia
graiurilor
românești

Cum se (mai) vorbește pe la sate

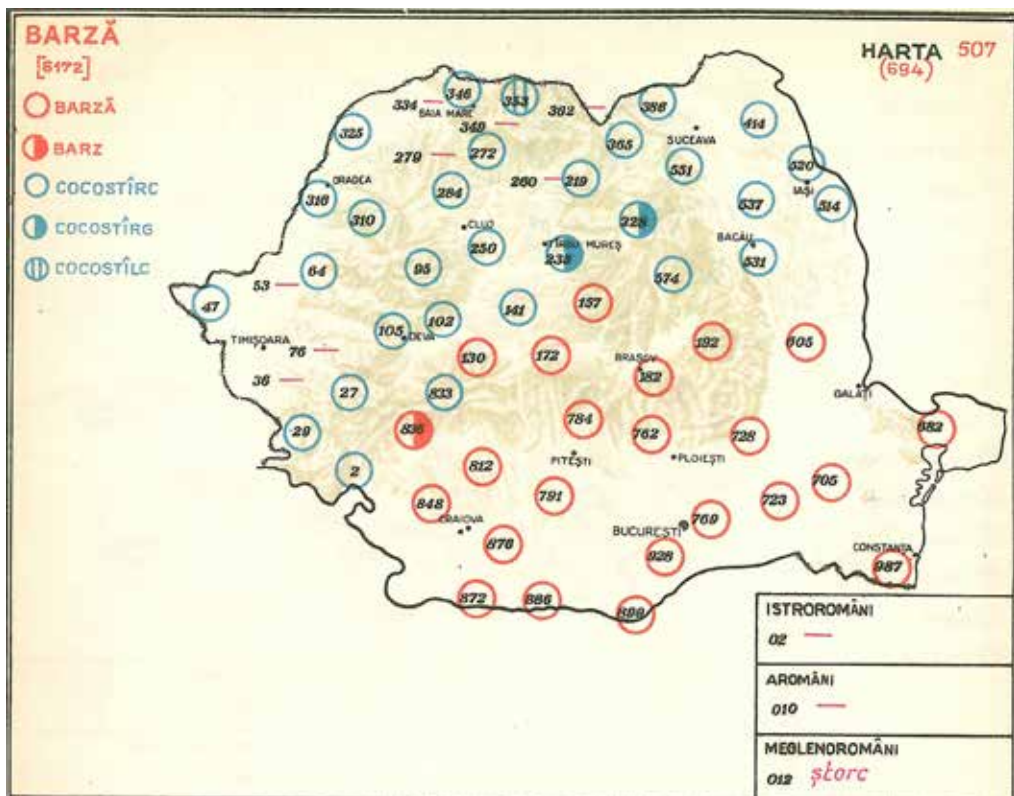
Persoană de contact:
Florin-Teodor Olariu
0746255512
olariuft@yahoo.com

Loc de desfășurare:
Academiei Română, Filiala Iași
Bd. Carol I, nr. 8, Iași
700505

Perioadă de desfășurare:
8 aprilie
orele 10.30, 11.30, 12.30

În cadrul acestei expuneri elevii vor avea ocazia să intre în contact cu una dintre cele mai importante activități de cercetare pe care Academia Română le desfășoară începând cu anii '60 ai secolului trecut: aceea de a culege de pe teren și de a prezenta sub formă de atlase lingvistice graiurile care se vorbesc la nivelul întregii țări. Elevii vor putea afla detalii despre istoria atlaselor lingvistice românești, despre anchetele de teren realizate pentru cele trei generații de astfel de atlase, precum și să vadă, în format Power Point și în format clasic, pe suport de hârtie, câteva hărți reprezentative pentru graiurile românești, cu o atenție mai mare acordată zonei Moldovei. De asemenea, pe baza acestor hărți se va urmări, într-o manieră interactivă, variația dialectală la nivelul întregii țări, prezentându-se repartitia pe provincii istorice a unor termeni din vocabularul de bază al limbii române. În finalul expunerii, elevii vor putea viziona și mici secvențe filmate recent (anii 2012-2013) cu graiurile din zona Bucovinei, inclusiv mostre cu graiul minorității huțule din nordul Bucovinei.

www.philippide.ro/alab_new/harta.php

Știați că?

În timpul migrației de primăvară, **berzele** se opresc prin Dobrogea, Muntenia și Oltenia, în timp ce în Moldova, în Ardeal și în Banat ajung doar... **cocostârcii**?

Ştiaţi că?

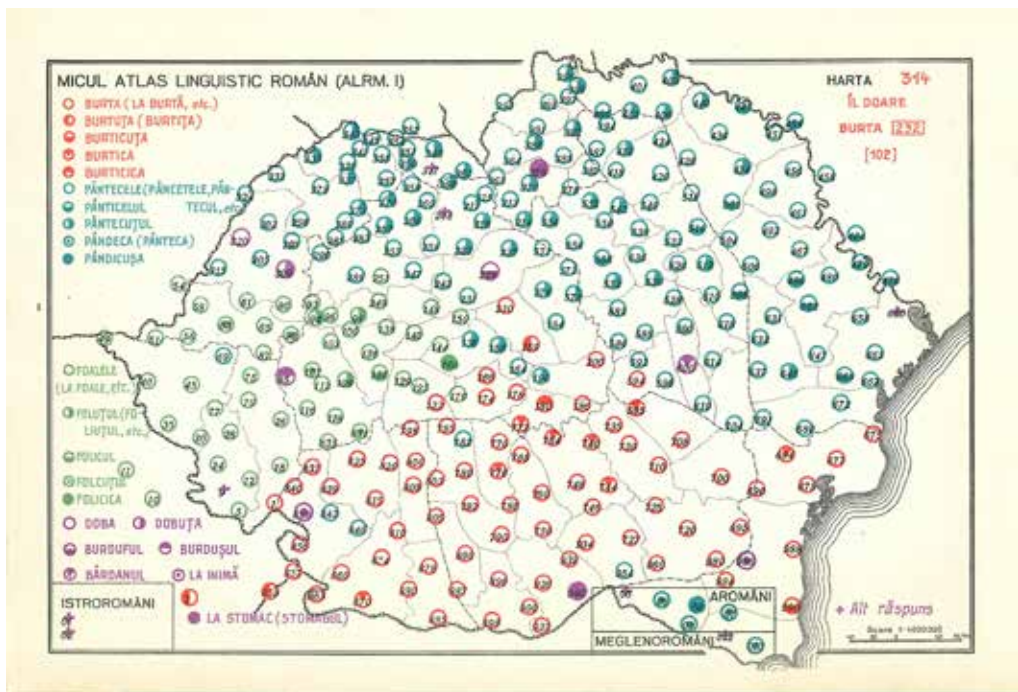
În timp ce ţăranul din Bucovina cultivă în grădina sa **barabule**, cel din Banat şi Crişana va cultiva **crumpe (crumpi)**, maramureşeanul va pune pe câmp **picioici (picioi)** şi doar muntenii şi oltenii vor aduna ... **cartofi**!

Știați că?

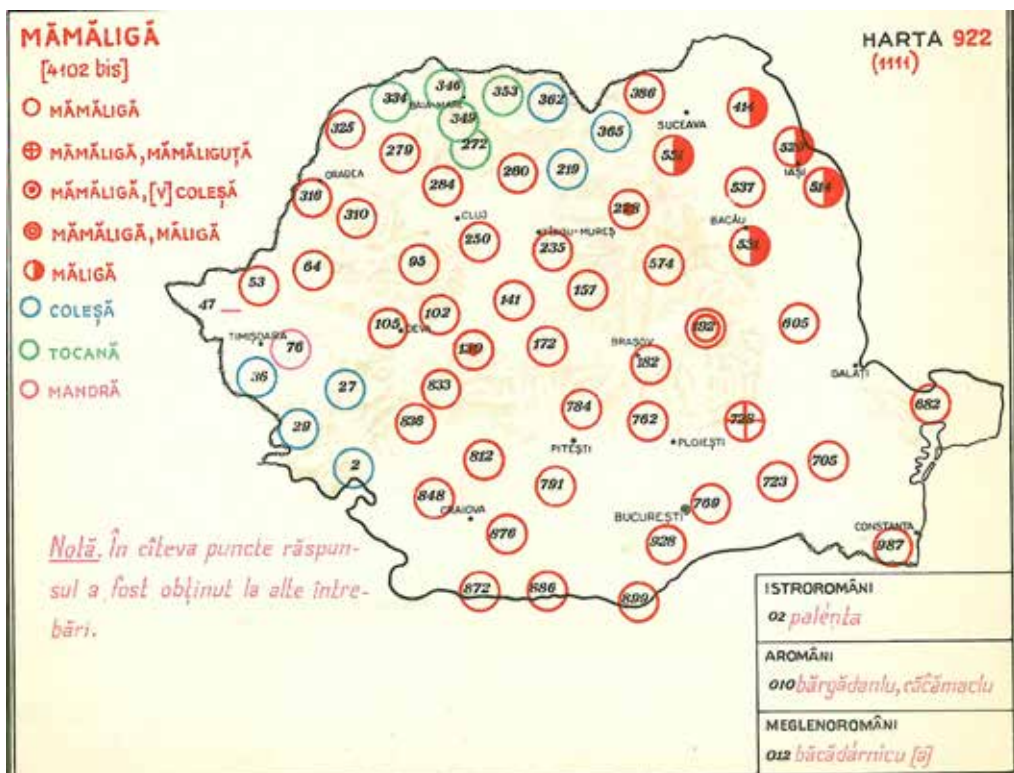
Același țaran cultivă prin Bucovina și Moldova
păpușoi, prin Maramureș și nordul Crișanei
 seamă **mălai**, prin Ardeal și Banat prășește
cucuruz și de-abia prin Oltenia și Muntenia ajunge
 să culegă... **porumb**?

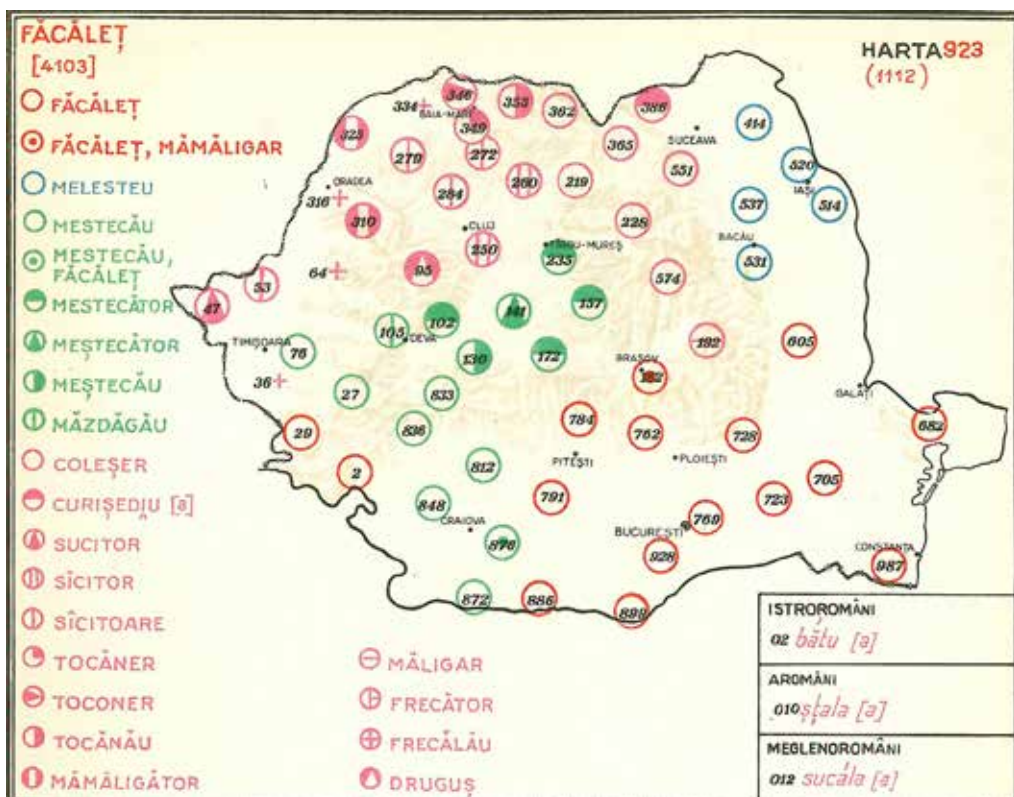
Știați că?

Dacă vor mânca un aliment alterat, sunt toate șansele ca pe munteni sau pe olteni să-i doară **burta** (**burtica**), în timp ce moldovenii, basarabienii și maramureșenii vor avea probleme cu **pânțelele** (**pânțecuțul**), iar bănățenii și unii ardeleni vor acuza dureri de **foale** (**foluț**)?

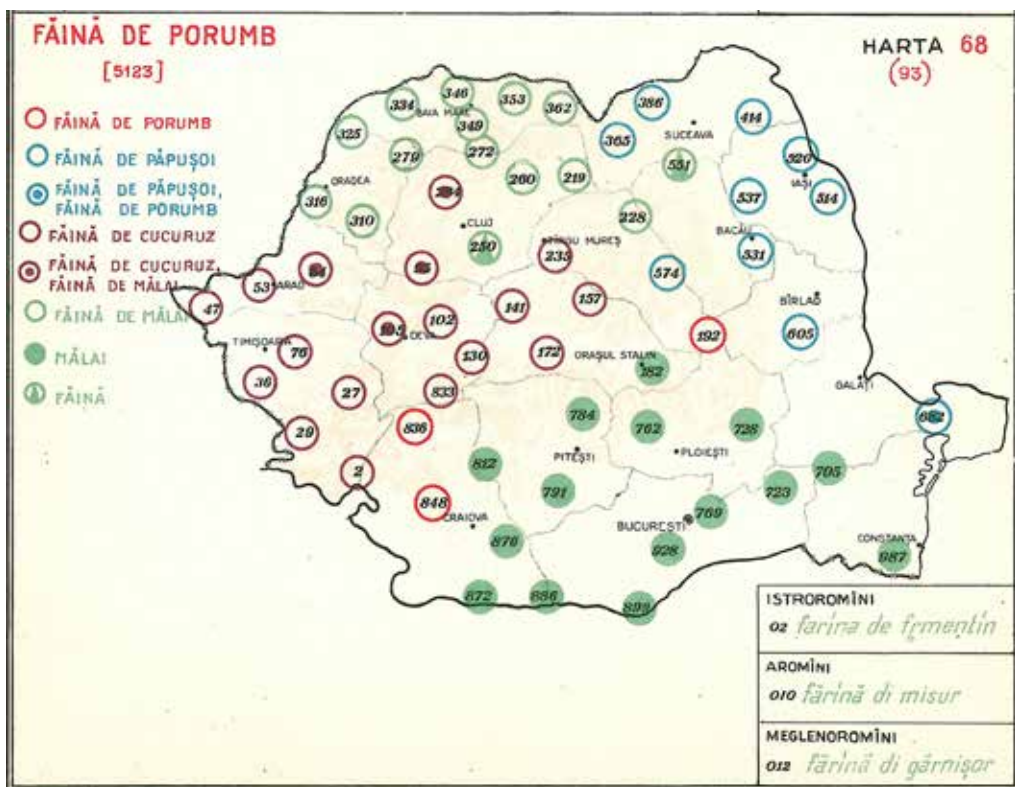
Știați că?

Spre deosebire de moldoveni, care pun pe masă **mămăligă (măligă)** făcută cu **melesteul** din **făină de păpușoi**, mămăliga muntenilor e făcută cu **făcălețul** din **mălai** iar bănățenii au în „meniu” **coleșă** făcută cu **mestecăul** din **făină de cucuruz**?

Știați că?

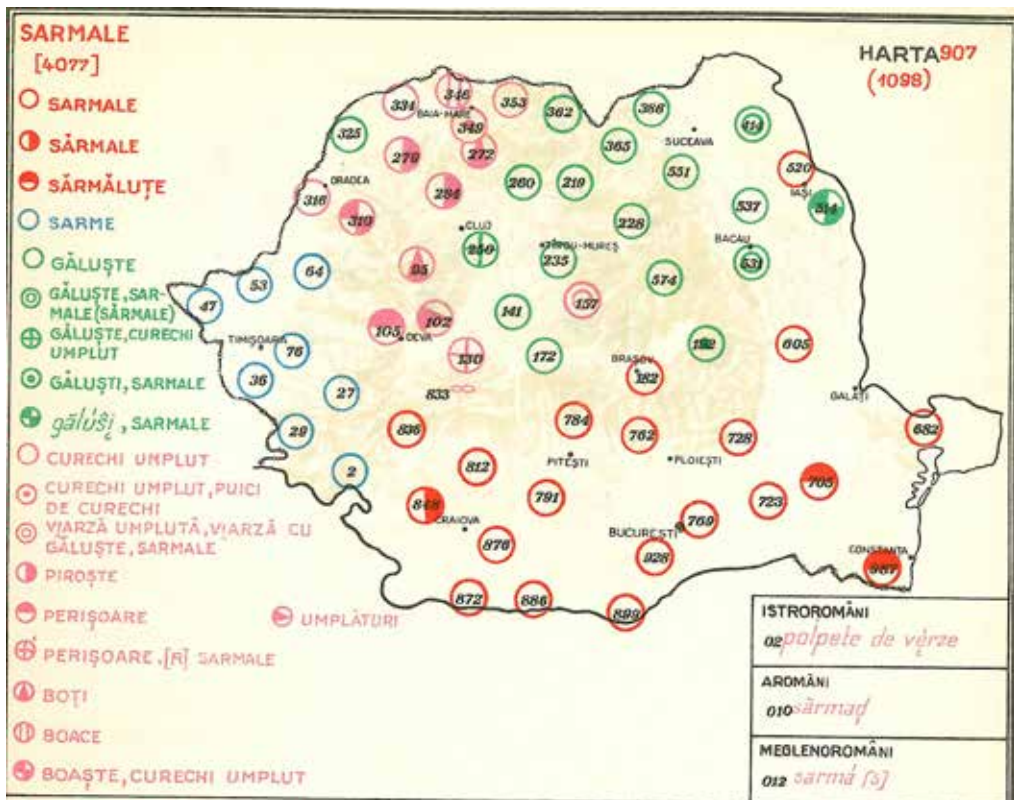
Spre deosebire de moldoveni, care pun pe masă **mămăligă (măligă)** făcută cu **melesteul** din **făină de păpușoi**, mămăliga muntenilor e făcută cu **făcălețul** din **mălai** iar bănățenii au în „meniu” **coleșă** făcută cu **mestecăul** din **făină de cucuruz**?

Știați că?

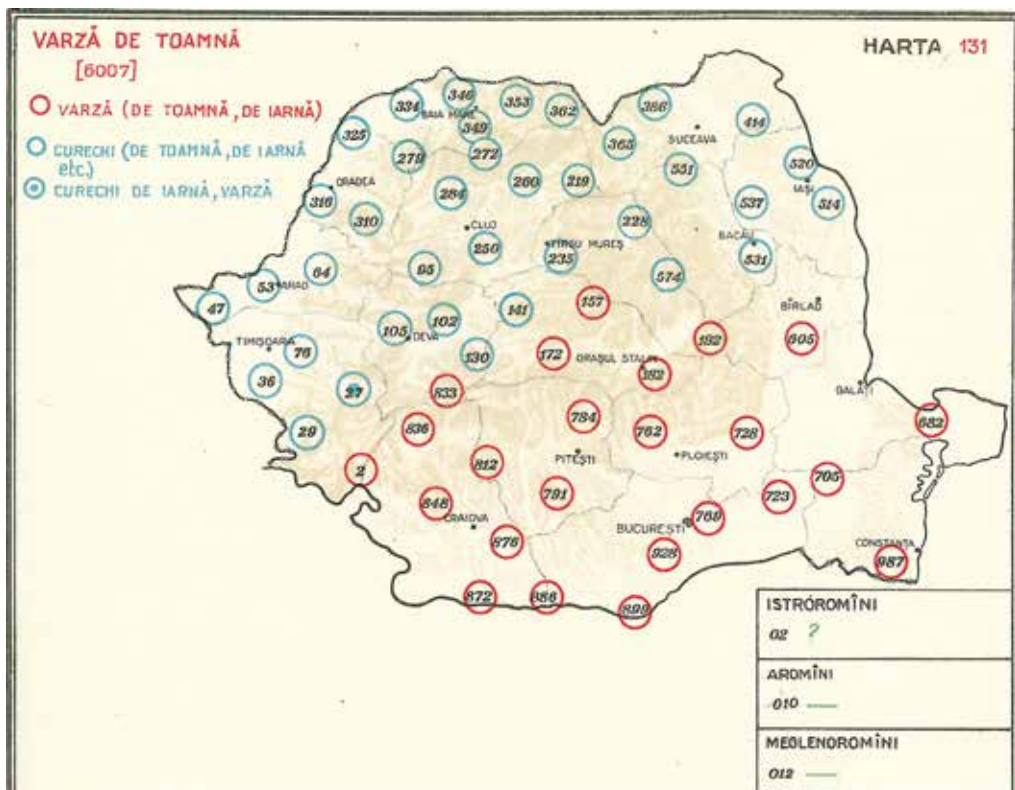
Spre deosebire de moldoveni, care pun pe masă **mămăligă (măligă)** făcută cu **melesteul** din **făină de păpușoi**, mămăliga muntenilor e făcută cu **făcălețul** din **mălai** iar bănățenii au în „meniu” **coleşă** făcută cu **mestecăul** din **făină de cucuruz**?

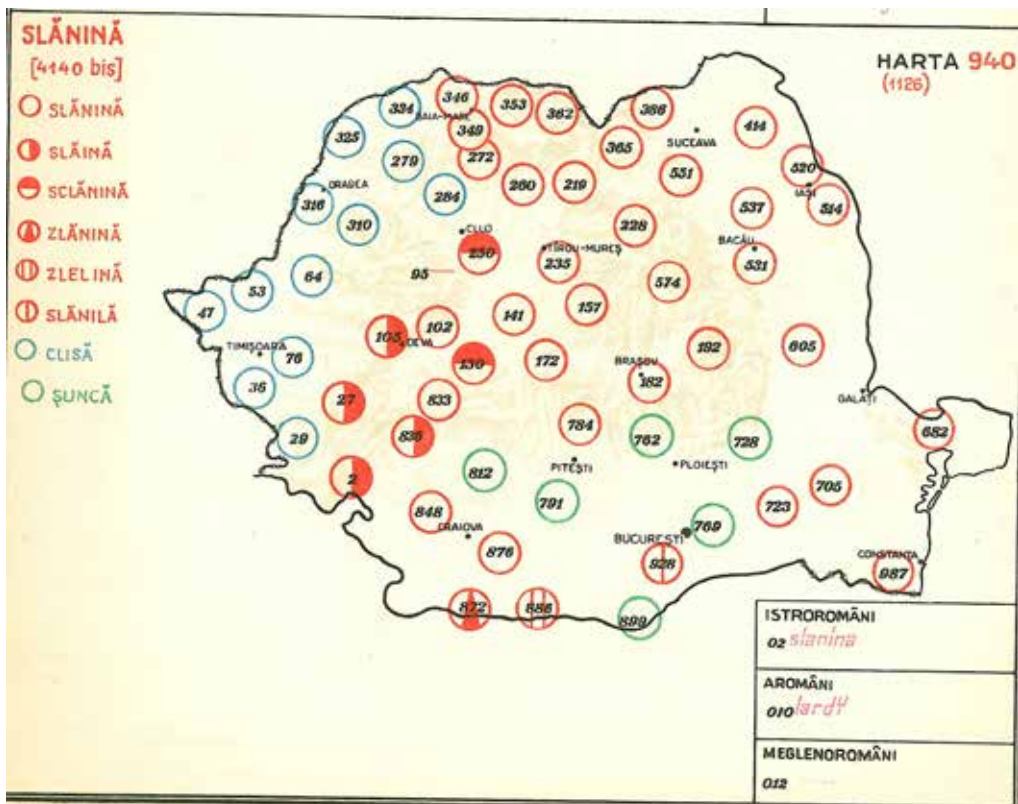
Știați că?

În timp ce muntenii și oltenii își fac **sarmalele** în foi de **varză**, moldovenii și o parte dintre ardeleni fac **găluștele** în foi de **curechi**?

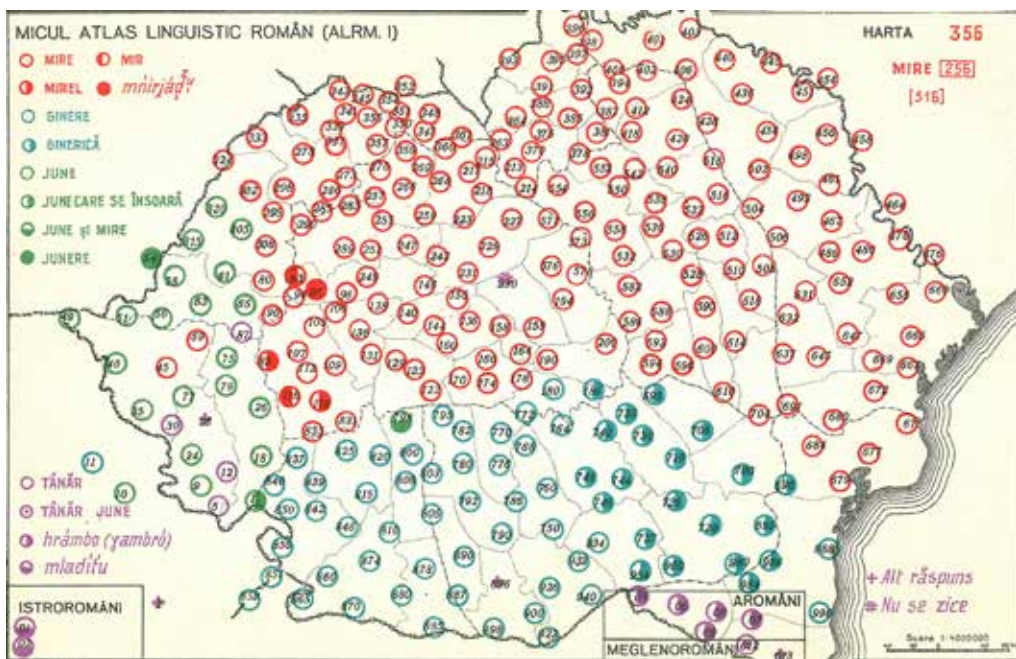
Știați că?

În timp ce muntenii și oltenii își fac **sarmalele** în foi de **varză**, moldovenii și o parte dintre ardeleni fac **găluștele** în foi de **curechi**?

Știați că?

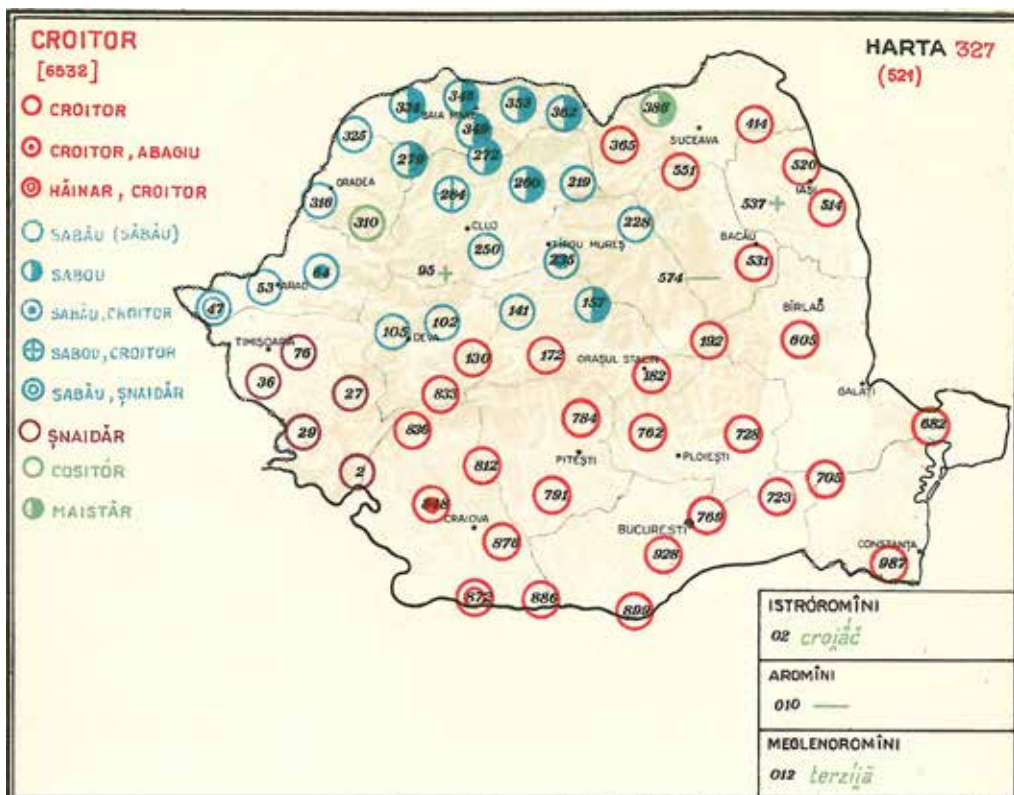
Dacă majoritatea românilor pun pe masa de Sărbători și câte o bucată de **slănină**, bănașenii și crișenii se vor delecta cu **clisă** și doar câțiva munteni și olteni vor avea **șuncă** pe masă?

Știați că?

În ziua nunții, miresele din Basarabia, Moldova și Ardeal au în dreapta lor un **mire**, în timp ce cele din Muntenia și Oltenia însoțesc în fața altarului un **ginerică** (respectiv **ginere**) iar cele din Banat și sudul Crișanei își țin de mână **junele** (sau **tânărul**)?

Știați că?

Aceleași mirese vor merge, în Oltenia, Muntenia și Moldova, pentru rochiile lor la **croitor**, în timp ce cele din Maramureș, Crișana și Ardeal vor opta pentru **sabău (sabou)** iar cele din Banat se vor adresa **șnaidărului**?